

Viešosios diskusijos „Profesinio mokymo programų modulių pasirinkimas: ugdymas
karjerai, profesinis informavimas“
įvykusios 2021 m. spalio 26 d.

MEDŽIAGA

Albina Vilimienė, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos plėtros skyriaus vedėja

Jau antri metai vaikai iš bendrojo ugdymo mokyklų gali ateiti į profesinio mokymo įstaigas ir gilinti tam tikros profesijos žinias. Žinoma, susiduriame ir su tam tikrais keblumais. Bet tikėtina, jog ateityje bus žmonių, kurių profesinės karjeros pradžia buvo tada, kai atsirado ši galimybė. Gali būti, kad jau po kelerių metų turėsime tokių pavyzdžių. Džiaugiuosi, kad profesinėse mokyklose vyksta ugdymas karjerai ir kad šiandien išgirsime apie patirtis šioje srityje. Linkiu, kad mokiniai rinktųsi profesiją pagal savo širdį, nerūšiuodami, ar tai vyriška, ar moteriška.

Greta Andriuškevičiūtė, Lietuvos moksleivių sąjungos jaunimo politikos koordinatore

Įvairiuose renginiuose diskutuojame karjeros ugdymui tema. Mokiniam vis dar kyla problemų, pasirenkant studijų kryptį, ypač mokymosi lygį 10 klasėje ar renkantis egzaminus prieš baigiant mokyklą. Jie nežino, ką norėtų veikti ateityje. Tokių problemų kyla mokiniam, kurie nėra iki galo patenkinti karjeros ugdymui paslaugomis jų ugdymo įstaigoje. O tose mokyklose, kuriose profesinis ugdymas labiau integruotas į pamokas ar vyksta konsultacijos, nusiskundimų yra gerokai mažiau. Pastebime, jog profesinio mokymo populiarumas auga. Mokiniai vilioja tai, kad jie gali išmokyti kokio nors amato ir paskui siekti aukštojo išsilavinimo. Jie palankiai žvelgia į naujovę, kad gali mokytis ir gimnazijoje, ir profesinio mokymo įstaigoje. Todėl mokiniai vis dažniau svarsto išbandyti šią galimybę. Pati, rinkdamasi karjerą, stengiasi išbandyti kuo daugiau veiklų, konsultavosi su karjeros konsultantais už mokyklos ribų. Deja, mano nuomone, mokykloje ugdymas karjerai dar nėra efektyviai vykdomas. Norėčiau būti meno kritike ir to tikslingai sieksiu. Pamokose turėjau galimybę apčiuopti, ką reiškia „menai“, bet gilesnio šios profesinės veiklos pažinimo nebuvo.

Renata Vaitulionienė, Kalvarijos gimnazijos karjeros konsultantė

Esu ugdymo karjerai koordinatore, socialinė pedagogė ekspertė. Kuo daugiau pažįsti vaiką, tuo jam geriau gali jam padėti. Jau 2008 m. mūsų gimnazijoje veikė profesinio informavimo taškas. 2012–2014 metais į pagalbą atėjo Lietuvos vaikų ir jaunimo neformaliojo švietimo centras. Jis suteikė mums galimybę tapti ugdymo karjerai konsultantais. Galėjome integruoti ugdymą karjerai į renginius, klasių valandėles. Gavome lėšų apsilankyti kitose įstaigose. Įgyvendinant projektą, teko būti profesijos veiklintoja savivaldybėje. Atsiradus šiam etatui, mažų kaimo mokyklėlių vaikus pasiekė ugdymo karjerai paslaugos. 2014 m. mokyklose atsirado ugdymo karjerai specialistų. Turėjome galimybę vesti ugdymo karjerai pamokas. Kalvarijos gimnazijoje 9 klasėje turime 1 val., o 12 klasėje 2 val., skirtą pasirenkamajam

ugdymo karjerai dalykui. Turime galimybę apsilankyti darbo įstaigose. Tėvai, kol jų vaikai mokosi pradinėse klasėse, pristato savo atliekamas veiklas. O vėliau tarpininkauja, kad galėtume apsilankyti jų darbo vietose. Nuvykstame į Marijampolės kolegiją. Atvyksta ir jų dėstytojai pristatyti studijų programas. Glaudesnis ryšys užsimezges su Marijampolės profesinio rengimo centru. Šis centras padeda išsirinkti, ką veikti toliau mokiniams, turintiems specialiųjų mokymosi poreikių. Informacijos srautas yra didelis, reikia tik noro. Šiuo metu populiarsnės tampa verslo programos – projektai. Nuo šių metų rugsėjo mėn. tokiuose projektuose dalyvaujame su 9 kl. ir 11 kl. mokiniais. Vaikai kuria savo bendroves ir susipažįsta, kaip verslas gali būti plėtojamas. Populiarėja savanoriavimas. 2019 m. rengdama magistro darbą, atlikau tyrimą. Analizavau, kaip sekasi mūsų kolegoms. Ne visi aplinkinių savivaldybių švietimo padalinių specialistai žinojo, kad mokyklose turėtų būti ugdymo karjerai mokytojas ir kokios jo pareigos. Kolegos, atlikdami ugdymo karjerai paslaugas ir tam turėdami minimaliai skirto laiko, padaro tikrai daug. Mūsų mokykloje mokosi daugiau kaip 700 vaikų, o dirbdami šį darbą gauname tik 2 proc. priedą, vadinasi, skiriama 1 val. per savaitę. Tikriausiai kiekvienas įsivaizduojate, kiek laiko reikia sugaišti, norint organizuoti renginį. Laiko ugdymui karjerai yra per mažai. Informaciją pateikiame, bet to negana. Reikia ir sudominti, motyvuoti, palydėti į darbo vietą.

Laima Jankauskienė, Žvėryno gimnazijos ugdymo karjerai konsultantė

Dirbu socialine pedagoge ir į mano pareigybę įtrauktas ir ugdymas karjerai. Dirbame pagal patvirtintą ugdymo karjerai veiklos programą individualiu, klasės ir mokyklos lygmenimis. Ugdymas karjerai integruojamas į kiekvieno mokomojo dalyko turinį. Mokytojai prašydavo surasti galimybių išvykti į gamybos įmones. Su tais mokiniais, kurie mokosi biologijos A lygiu, beldėmės į įmonę „Fermenta“, Biotechnologijų institutą, o su tais, kurie mokosi fizikos išplėstiniu kursu, lankėmės oro uosto Techniniame centre, Pუსlaidininkų institute. Su chemikais važiuojame į Kėdainių „Amofoso“ gamyklą.

Profesinis veiklinimas

Švenčionių vaistažolių fabrike

Susipažįstame su Antavilių vandens gerinimo įrenginiais

The slide is part of a video conference, as evidenced by the vertical strip of participant windows on the right side of the screen.

Turėjo svarbos, ar išvykos buvo organizuojamos per pamokas, ar po pamokų. Mokiniai noriau vykdavo pamokų laiku. Šiuo metu dėl pandemijos organizuojame daugiausia „šėšėliavimą“ gabiems baigiamųjų klasių vaikams. Pavyko suorganizuoti šėšėliavimą Gamtos tyrimų centre, Lietuvos policijos kriminalistikos tyrimų centre. Turiu vienos dvyliktokės prašymą, kad surasčiau pilotą, kuris galėtų papasakoti apie lūkesčius studijų metu ir darbo patirtį pirmaisiais metais. Kreipiausi į buvusį savo mokyklos mokinį ir jis mielai sutiko pabendrauti. Naujovė – pirminio profesinio mokymo programų moduliai. Pernai elektroniniame dienyne išsiuntus žinutę apie šią naujovę, susidomėjo tie mokiniai, kurie neturėjo jokių rūpesčių ugdymosi procese. Vienas dvyliktokas rinkosi apdailininko modulį ir sakė, kad to jam prireiks gyvenime. Kitas berniukas rinkosi metalo technologinių darbų modulį. Jis save sieja su šia sritimi. Patenkintas, kad daug praktinės veiklos. Šiais metais dvi vienuoliktokės pasirinko fotografijos ir moterų plaukų kirpimo ir dažymo modulius. Pamokų laikas bendrojo ugdymo mokykloje ir modulių užsiėmimų laikas tinkamai suderintas. Su profesinio mokymo įstaigomis sutartys pasirašomos operatyviai. Glaudžiai bendradarbiaujame su Lietuvos neformaliojo vaikų ir jaunimo švietimo centru. Padėjo Nacionalinės švietimo agentūros parengtas lokacinių modulių žemėlapis. Labai patraukiai profesinio mokymo įstaigose pamatomi naujausi įrenginiai.

Laimutė Ratkevičienė, Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centro direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Pristatau mūsų mokyklą.

Mokymosi kalbos (gimtosios)	Lietuvių kalba 36,40 proc. Rusų kalba 63,60 proc.	Profesinis mokymas (Valstybinė kalba)
Mokinių skaičius 1-2 g. klasėse	128 mokiniai	IV LTKS kvalifikacinis lygmuo
Mokinių skaičius 3-4 g. klasėse	156 mokiniai	IV LTKS kvalifikacinis lygmuo
Profesinio mokymo modulius pasirinkusių mokinių skaičius	9	IV LTKS kvalifikacinio lygmens programos modulis
Viso:	293 mokinys	

Kaip matote, profesinio mokymo modulius pasirinko 9 mokiniai.

Profesinis orientavimas - padėti asmeniui sąmoningai rinktis profesiją pagal asmeninius gabumus, gebėjimus ir darbo rinkos reikalavimus bei poreikius.

VISUOTINĖ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

2021 gegužės - birželio – rugpjūčio mėn.

Informacija dėl mokymosi galimybių buvo išsiųsta į visas savivaldybes, švietimo skyrius, gimnazijas

2021 birželio mėn.

Buvo organizuotas susitikimas VK būdu su mokiniais, mokytojais, administracija „Žeimenos“ gimnazijoje

Modulių pasiūla ir pasirinkimas:

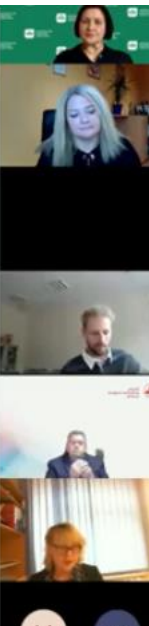
- Loginių valdiklių programavimas - 4 mokiniai
- Mobilijų ir stacionarių robotų valdymas
  - Programavimas - 1 mokinys
- Lankinis rankinis suvirinimas - 5 mokiniai
  - Saldžių patiekalų gamyba

Pakvietėme mokinius iš visų savivaldybių. Pašto dėžutes užgriuvo laišakai su atsakymais. Bet kviesti mokinius reikėtų dar anksčiau, po Kalėdų. Mokiniais būtų daugiau laiko apsispręsti. Gegužės–birželio mėnesiais pakartojome informaciją, surengėme vaizdo konferenciją su Pabradės „Žeimenos“ gimnazija. Turėjome apie 60–70 mokinių. Pristatėme siūlomus 15 modulių, bet vis tik buvo leista mokyti tik 5. Pasiūlėme inžinerinės srities ir kitų sričių modulius (žr. ankstesnę skaidrę).

PROCESO ORGANIZAVIMAS

- Stojimas per LAMA BPO sistemą
- Sutarčių pasirašymas su mokykla
- Individualus mokinio plano suderinimas (technologijų išplėstinis kursas)
- Sprendimas dėl mokinių atvykimo
  - Tvarkaraščio sudarymas
- COVID situacijos reguliavimas

Ankstesnėje skaidrėje parodyti žingsniai, ką turėtų padaryti mokiniai, rinkdamiesi modulius. Moduliu mokytis profesinėje mokykloje kas antrą savaitę skiriamos 7 pamokos per dieną. Sutarėme, kad į mokyklą mokinius atsivešime savo autobusu. Gąsdino tvarkaraščio sudarymas, dėl to pernai nė neteikėme modulių pasiūlos. Pavyko sudaryti mokiniams palankų tvarkaraštį. Atsakingai sprendėme ir COVID pandemijos situaciją. Mokiniai atvyksta po patikrinimo, turėdami dokumentus su neigiamais testų rezultatais.

Mokiniai

Mokymosi vidurkis	Mokinių vertinimai
• Lankinis rankinis suvirinimas 6,67	• Praktinio mokymo įranga 7 įvertino l. gerai 1 gerai
Loginių valdiklių programavimas 9,16	• Ar suprantamai dėstomas mokymo turinys 7 įvertino l. gerai 1 įvertino gerai
	• Kaip jaučiatės VTPPMC 6 įvertino l. gerai 2 įvertino gerai
	Ar rekomenduotumėte draugams, pažįstamiems savo pasirinkimą 6 atsakė – taip 2 atsakė – gal būt

Mokykloje turime ir gabių mokinių. Laikant rusų kalbos egzaminą, buvo gautas šimtukas. Kaip matome, vidurkis yra ir 6,67 ir 9,16. Todėl labai svarbu paties mokinio asmeninis apsisprendimas ir atsakomybė. Esame daug investavę į sektorinę praktinio mokymo bazę, turime atnaujintą mokymo įrangą, iš 8 mokinių 7 ją įvertino „labai gerai“, 1 – „gerai“. Į klausimą, ar rekomenduotumėte savo pasirinkimus draugams, pažįstamiems, 6 atsakė „taip“, 2 – „galbūt“. Džiaugiamės, kad turime puikų partnerį – gimnaziją, kuri atsakingai žvelgia į savo mokinių pasirinkimus, jų poreikius, puikiai komunikuoja. Džiaugiamės, kad galime prisidėti prie šios veiklos.

Rimantas Urmonas, Šiaulių profesinio rengimo centro direktoriaus pavaduotojas ugdymui

Kol kas šia galimybe pasinaudoja tik maža bendrojo ugdymo mokyklų mokinių dalis. Todėl būtina skleisti patirtį apie modulių mokymąsi. Pernai grafinio dizaino modulį sėkmingai baigė 18 mokinių iš 5 Šiaulių miesto gimnazijų. Šiais metais mums buvo suteikta teisė pasiūlyti 5 modulius, bet pradėjome mokyti tik 2 ir juos pasirinko 69 mokiniai. Šiuos modulius mokosi dar pagrindinio ugdymo neįgiję mokiniai. Abiejų modulių apimtis – po 5 kreditus. Moduliai bus baigti per vienus mokslo metus. Kad mokiniai renkasi, padeda tam tikri kontaktai, įdirbis, veikla. Jau kelerius metus vykdomė ikiprofesinio mokymo programą, dėl to nusistovėjo tam tikri ryšiai su Šiaulių Normundo Valterio jaunimo mokykla. Buvo tam tikrų neaiškumų, baimių, bet dabar turime 27 mokinius iš šios mokyklos. Mokytojams yra uždavinys pritraukti mokinius, sudominti, nes dalis jų yra praradę mokymosi motyvaciją. Palaikome ryšius su Pakruojo mokyklomis, iš jų daug renkasi mūsų siūlomus modulius. Kooperuojamės dėl transporto, kad galėtume atsivežti mokinius į Šiaulius, įveikti 26 km nuo Pakruojo į Šiaulius. Tai turėtų nevirsti priverstiniu mokymu. Svarbu, kad mokytojai „nepastumtų“ mokinių, o jie patys savarankiškai priimtų sprendimus. Populiariausi yra sektoriniuose mokymo centruose vykdomų programų moduliai, nes mokomasi patrauklioje mokymosi aplinkoje, mokiniai susipažįsta su naujausia įranga. Tai taip pat turi įtakos mokinių pasirinkimams. Labai svarbu, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyrius bendradarbiauja, tariasi su

mumis įvairiais klausimais. Esu Šiaulių miesto Švietimo tarybos narys. Dalyvavau darbo grupėje, kuri parengė miesto investicijų pritraukimo ir strateginės plėtros programą. Joje pagal numatytas priemones Šiaulių miesto pradinių klasių ir 5 klasių mokiniai dabar naudojami galimybe ateiti į ankstyvojo profesinio orientavimo užsiėmimus, susipažinti su profesijomis, įranga. Pas mus vyksta ir technologijų pamokos bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams. Vyksta „STEAM JUNIOR“ programos užsiėmimai, skirti didinti Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokyklų 1–4 klasių mokinių susidomėjimą gamtos mokslais, technologijomis. Tam skiriamos savivaldybės lėšos, tad to neturime daryti savo reklamos tikslais. Per ketverius metus STEAM programą baigė 411 mokinių, iš jų dalis atėjo pas mus įgyti profesinį išsilavinimą. Šiuo metu pagal ją mokosi daugiau kaip 150 Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokinių. STEAM programa yra 10 val. apimties. Tai praktinio veiklinimo užsiėmimai. Reikėtų, kad būtų ankstinama informacija apie siūlomus modulius. Mokyklos turi turėti galimybę pateikti visapusišką informaciją. Linkiu visiems geranoriškai bendradarbiauti, siekiant geresnio mokinio pasirinkimo tenkinimo.

Egida Skurdauskienė, Skuodo amatų ir paslaugų mokyklos direktorė

Atlikau mokinių, kurie mokosi modulių ir kuriuos vadina „moduliukais“, apklausą. Štai toks mokinės atsiliepinimas.

Šis atsiliepinimas rodo, kad mokiniai stengiasi nugalėti vyraujančius stereotipus.

Pasirinkti moduliai

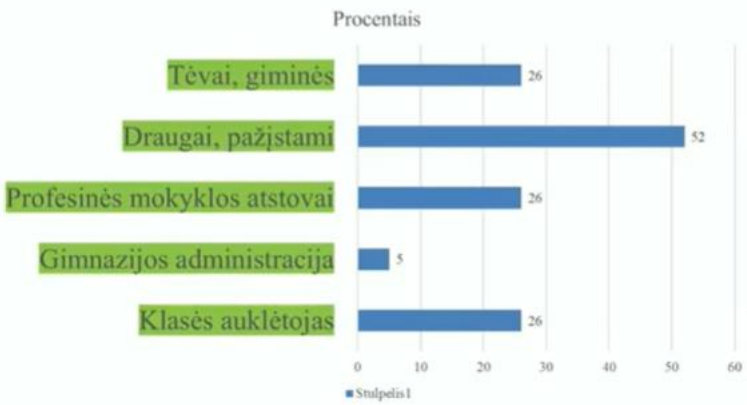
<p>Bendrieji mechaniko darbai</p> <p>11 mok.</p>	<p>Statinių paviršių dekoravimas</p> <p>5 mok.</p>	<p>Plaukų kirpimas</p> <p>10 mok.</p>
---	---	--

Mokiniam labai patinka mokytis praktiškai. Jie aiškiai suvokia, kur gyvenime pritaikys įgytus praktinius gebėjimus. Siūlomus modulius matote ankstesnėje skaidrėje.

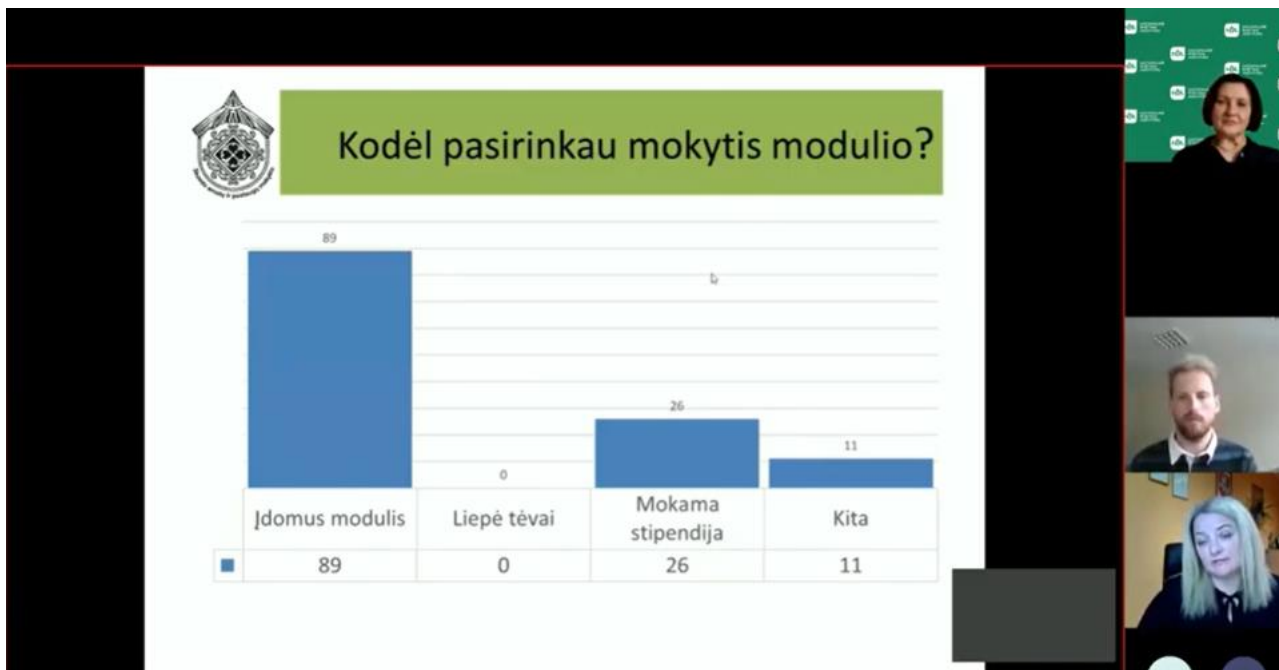
Kas paskatino rinktis modulius?

Procentais

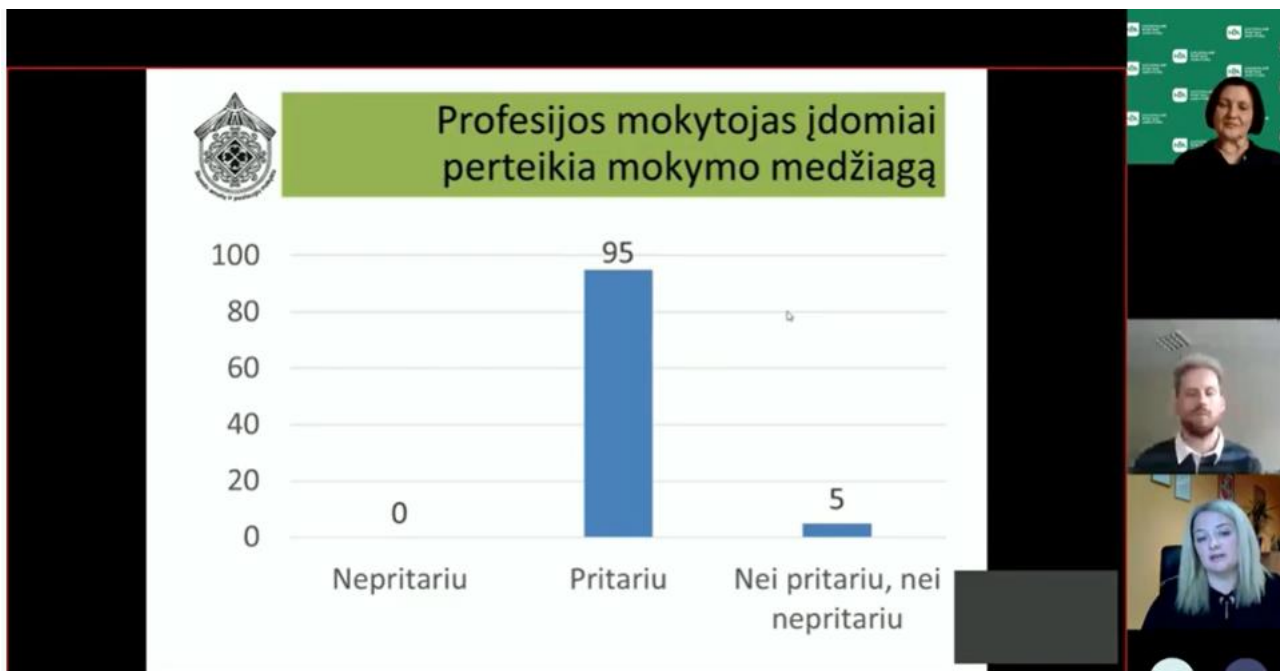

Grupė	Procentais
Tėvai, giminės	26
Draugai, pažįstami	52
Profesinės mokyklos atstovai	26
Gimnazijos administracija	5
Klasės auklėtojas	26

Labiausiai modulius skatina rinktis draugai ir pažįstami. Taigi pats geriausias dalykas, kai informacija pasiekia „iš lūpų į lūpas“. Modulius pasirinkę mokiniai gauna minimalią stipendiją.

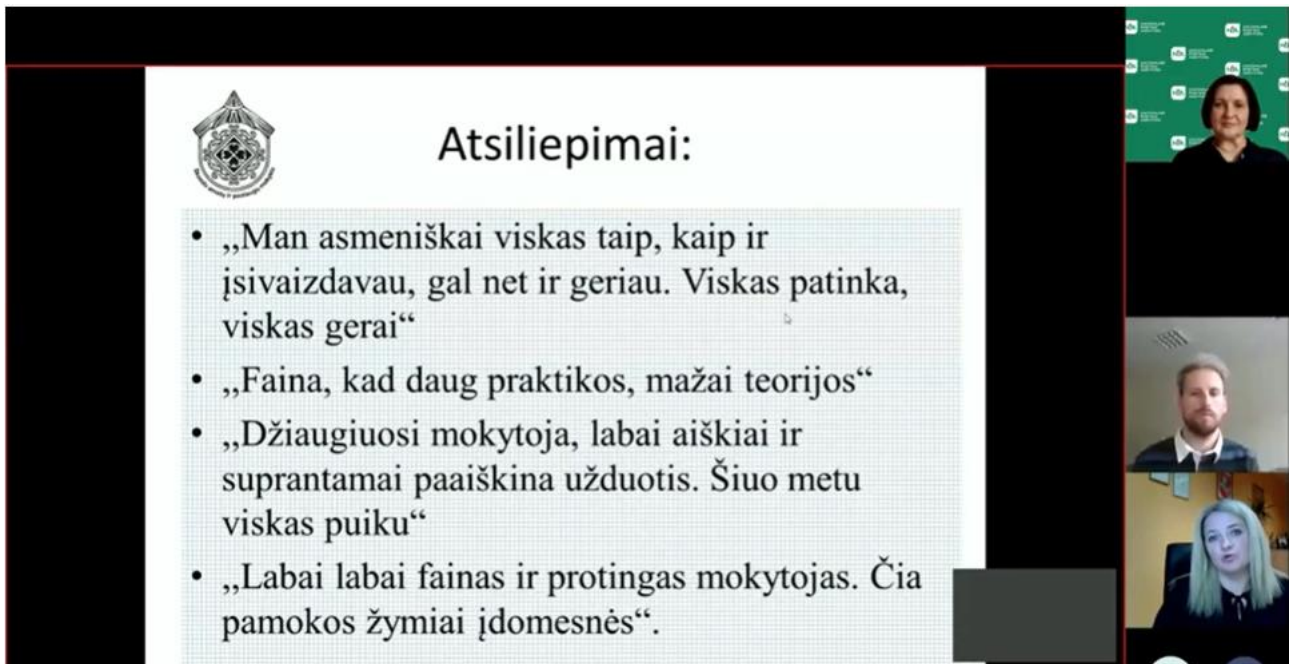

Kadangi modulių mokoma praktiškai, jiems įdomu. Mokiniai santykius mokant vertina kaip labai gerus.

Beveik visi mokiniai pritaria, jog mokytojas įdomiai moko. Iš 26 nebuvo nė vieno mokinio, kuris pasakytų, kad abejoja dėl pasirinkimo, visi džiaugiasi savo pasirinkimu.

Atsiliepiniai:

- „Man asmeniškai viskas taip, kaip ir įsivaizdavau, gal net ir geriau. Viskas patinka, viskas gerai“
- „Faina, kad daug praktikos, mažai teorijos“
- „Džiaugiuosi mokytoja, labai aiškiai ir suprantamai paaiškina užduotis. Šiuo metu viskas puiku“
- „Labai labai fainas ir protingas mokytojas. Čia pamokos žymiai įdomesnės“.

Džiaugiuosi, kad mokiniai puikiai vertina savo pasirinkimus. Tik problema ta, kad mokiniai stokoja laiko, ypač tie, kurie intensyviai rengiasi stoti į universitetus. Tikimės, kad ateityje pavyks prisitraukti ir mokinius iš kaimiškų gimnazijų.

Evaldas Valantiejus, Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro kirpėjų profesijos mokytojas

Moduliai – puiki mokinio integracija į amatą, į profesiją, į tai, kas labiau apčiuopiama. Mokiniai gali įgyti ryškesnę viziją ir ambiciją, ką jie norėtų veikti toliau – teoriniu arba praktiniu lygmeniu. Kartais manoma, kad profesinės mokyklos skirtos negabiesiems, kad čia nejauku, nes prastesni mokiniai. Pernai turėjome tik 3 modulių grupes, šiais metais – 6. Mokiniai dalijasi gerais atsiliepimais apie inventorių, sąlygas. COVID karantinas šiek tiek sutrukdė, bet ne per daug. Modulus pasirinkę mokiniai mokosi bendroje grupėje, kartu su tais, kurie mokosi pagal ištisą profesinio mokymą (specialybę). Todėl jie gali matyti, kaip sekasi kitiems. Mokiniam skiriame vakarinį laiką, kad būtų patogiu ateiti į užsiėmimus po pamokų mokykloje. Tiems mokiniams, kurie turi motyvacijos, noro, smalsumo, sekasi tikrai gerai. Nors kartais kai kurie patingi atvykti, nepaisant, jog atstumas nedidelis. Svarbu, kad ir tų mokinių, kurie nesirinks šios specialybės, auga supratimas apie profesinį mokymą, didėja jų tolerancija.

Renginį moderavo *Deimutė Plikšnienė*, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Transliacijos platformą valdė *Giedrė Čiapienė*, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Medžiagą transkribavo *Vida Kazragytė*, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

